

---

# OBSAH

---

<b>ÚVOD</b> ( <i>Jarmila Krivaničová</i> ) . . . . .	19
<b>O KNIZE DOMÁCÍ LÉKAŘ</b> ( <i>Jarmila Krivaničová</i> ) . . . . .	22
Proč se kniha jmenuje DOMÁCÍ LÉKAŘ? . . . . .	22
Co čtenář v knize najde . . . . .	31

## KAPITOLY O ZDRAVÍ

<b>LIDSKÉ TĚLO, JEHO SKLADBA A FUNKCE ORGÁNOVÝCH SOUSTAV</b> ( <i>Doc. MUDr. Ota Riedl, CSc.</i> ) . . . . .	37
Skladba lidského těla . . . . .	37
Nervová soustava . . . . .	39
Čidla a smysly . . . . .	41
Oběhová soustava . . . . .	43
Dýchací soustava . . . . .	46
Trávicí soustava . . . . .	48
Pohybová soustava . . . . .	51
Močová soustava . . . . .	53
Pohlavní soustava . . . . .	54
Žlázy s vnitřní sekrecí . . . . .	57
Kůže . . . . .	59
Průměrné váhy a rozměry orgánů . . . . .	60

<b>PÉČE O ZDRAVÍ</b> ( <i>Doc. MUDr. Ota Riedl, CSc.</i> ) . . . . .	62
Životní rytmus . . . . .	62
Ukládání ke spánku . . . . .	63
Ranní vstávání . . . . .	64
Denní péče o osobní hygienu . . . . .	65
Aktivní odpočinek . . . . .	66
Péče o duševní zdraví . . . . .	67
Výživa . . . . .	68

## NEMOC A NÁVRAT KE ZDRAVÍ

<b>PŘÍZNAKY PORUCH ZDRAVÍ</b> ( <i>Doc. MUDr. Ota Riedl, CSc.</i> ) . . . . .	77
Bolest . . . . .	77
Bolesti hlavy . . . . .	78
Bolesti krku a šíje . . . . .	78
Bolesti hrudníku . . . . .	79
Bolesti břicha . . . . .	79
Bolesti v kříži . . . . .	80
Bolesti v končetinách . . . . .	81
Teplota . . . . .	82
Změny tepu . . . . .	84
Změny dechu . . . . .	85
Dušnost . . . . .	85
Kašel . . . . .	86
Zvracení . . . . .	87
Pálení žáhy . . . . .	87
Poruchy vyprazdňování stolice . . . . .	88
Zácpa, průjem . . . . .	88
Poruchy močení a moči . . . . .	89
Poruchy vědomí . . . . .	91
Změny nálady . . . . .	92
Poruchy hybnosti . . . . .	93
Křeče . . . . .	94
Otoky . . . . .	94
Krvácení . . . . .	95
<b>NEMOCNÝ OČIMA PSYCHOLOGA</b> ( <i>Doc. PhDr. Josef Švancara CSc.</i> ) . . . . .	98
Psychologický profil nemoci . . . . .	99
Typy nemocných . . . . .	100
Dítě jako pacient . . . . .	101
Návštěva u nemocného . . . . .	102
Životní perspektiva nemocného . . . . .	103
Prostředí nemocného . . . . .	104
Vztah nemocného k lékaři . . . . .	105
Bilance nemoci . . . . .	106
<b>O DUŠEVNÍM ZDRAVÍ A JEHO PORUCHÁCH</b> ( <i>MUDr. Oldřich Vinař, CSc.</i> ) . . . . .	107
Co ovlivňuje stav duševního zdraví . . . . .	108
Vliv tělesných nemocí na psychiku . . . . .	109
Farmakologické vlivy . . . . .	110
Návyk na farmaka (závislost na lécích)	
Psychofarmaka. Ostatní léky . . . . .	117
Vliv dědičných dispozic a výchovy . . . . .	117
Věk a biologické životní mezníky . . . . .	117
Geografické a klimatické podmínky . . . . .	118
Sociální vlivy . . . . .	118
Rodina . . . . .	119
Škola . . . . .	120

Návštěva lékaře u nemocného . . . . .	499
Nemocný v domácím ošetření . . . . .	500
Kam a jak nemocného uložit . . . . .	501
Lůžko nemocného . . . . .	501
Každodenní péče o nemocného . . . . .	502
Mytí nemocného . . . . .	503
Úprava lůžka . . . . .	506
Podávání stravy . . . . .	506
Větrání a celková úprava pokoje . . . . .	507
Zvláštní péče o nemocné . . . . .	507
Stolice a moč . . . . .	507
Samovolný odchod stolice a moči . . . . .	509
Ztížené vyprazdňování — zácpa . . . . .	511
Vykašlávání . . . . .	512
Jak zabránit proleženinám . . . . .	512
Posazování nemocného a pomoc při chůzi . . . . .	516
Pomůcky k posazování nemocného v lůžku . . . . .	518
Staráme se o pohodlí a dobrou pohodu nemocného . . . . .	519
Pomůcky k podávání jídla, ke čtení, k psaní, k drobným ručním pracím . . . . .	519
Stolek přes postel nebo přes váleudu. Pomůcka na čtení. Pomůcky k zaměstnání nemocného . . . . .	
Desinfekce . . . . .	522
Některé ošetrovatelské výkony . . . . .	523
Měření teploty a tepu . . . . .	523
Podávání léků . . . . .	524
Souhrn pokynů pro ošetřování a vztah k nemocnému . . . . .	532
Seznam pomůcek a prodejen, kde je lze koupit . . . . .	532
<b>LÉKÁRNIČKA</b> ( <i>Doc. MUDr. Ota Riedl, CSc.</i> ) . . . . .	534
<b>TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍČEK CIZÍCH SLOV A POJMŮ</b> z oboru medicíny . . . . .	537
<b>VĚCNÝ REJSTRÍK</b> . . . . .	553
<b>SEZNAM ZDRAVOTNICKÉ LITERATURY</b> vydané nakladatelstvím AVICENUM, která doplňuje informace podané v <b>DOMÁCÍM LÉKAŘI</b> . . . . .	575
<b>OBRAZOVÁ PŘÍLOHA</b>	

Puberta . . . . .	120
Dospělost . . . . .	121
Klimaktérium . . . . .	122
Stáří . . . . .	122

## **NERVOVÁ SOUSTAVA A JEJÍ NEJČASTĚJŠÍ PORUCHY**

<i>(Doc. MUDr. Valja Stýblová, CSc.)</i> . . . . .	125
Jaké jsou hlavní příčiny nervových nemocí? . . . . .	125
Neurologické vyšetření a hodnocení hlavních příznaků . . . . .	126
Příznaky neurologických onemocnění . . . . .	128
Bolesti hlavy. Bolesti v kříži. Pocity v končetinách. Obtíže neurotické.	
Záchvatové stavy. Bezvědomí. Porucha řeči	
Nejčastější neurologická onemocnění, jejich předcházení a léčba . . . . .	131
Cévní onemocnění mozku a náhlé cévní mozkové příhody . . . . .	131
Záchvatová onemocnění mozku . . . . .	134
Epilepsie. Migréna. Narkolepsie	
Onemocnění páteře, příčiny a léčba . . . . .	137
Diskopatie. Spondylosa páteře	
Úrazy nervového systému . . . . .	139
Otřes mozku — komoce. Zhmoždění mozku, výron — kontuze, hematom.	
Úraz míchy a obvodového nervu. Mozkové nádory	
Infekční onemocnění postihující nervový systém . . . . .	141
Co jsou neurastenie a jak jim předcházet . . . . .	142
Nervová onemocnění a pracovní prostředí . . . . .	143

## **NEMOCI NOSNÍ, KRČNÍ A UŠNÍ**

<i>(MUDr. Eduard Rys, doc. MUDr. Karel Žeman, CSc.)</i> . . . . .	145
Nemoci horních dýchacích cest <i>(MUDr. Eduard Rys)</i> . . . . .	145
Úrazy. Krvácení z nosu. Cizí tělesa v nosním průduchu. Deformita nosní přepážky. Poruchy čichu. Záněty zevního nosu. Prudký zánět nosní sliznice — rýma. Počasný zánět nosní sliznice — vleklá rýma. Nosní polypy. Alergické rýmy. Zánět vedlejších nosních dutin. Zvětšení nosohltanové mandle	
Nemoci dolních dýchacích cest <i>(MUDr. Eduard Rys)</i> . . . . .	149
Dušení a jeho příčiny . . . . .	149
Úraz hrtanu. Cizí tělesa. Křeč hrtanu	
Zhoršené dýchání — dušnost . . . . .	150
Zánět patrových mandlí. Záškrtový zánět hrtanu. Nádory hrtanu. Prudký zánět hrtanu a průdušnice. Pseudokrup. Pablánový zánět hrtanu. Počasný zánět hrtanu a průdušnice. Chrapot	
Nemoci polykacích cest <i>(Doc. MUDr. Karel Žeman, CSc.)</i> . . . . .	151
Cizí tělesa. Prudký zánět patrových mandlí. Zánět záškrtový.	
Počasný zánět mandlí. Záněty hltanu. Poleptání hltanu a jícnu	
Specifické záněty dýchacích a polykacích cest <i>(Doc. MUDr. Karel Žeman, CSc.)</i> . . . . .	153
Tuberkulóza hltanu, hrtanu a patrových mandlí	
Syfilis dýchacích a polykacích cest. Sklerom (tvrdivka)	
Nádory dýchacích a polykacích cest <i>(Doc. MUDr. Karel Žeman, CSc.)</i> . . . . .	153
Nemoci ušní <i>(Doc. MUDr. Karel Žeman, CSc.)</i> . . . . .	155
Úrazy. Cizí tělesa v zevním zvukovodu. Mazová zátka	
Záněty . . . . .	156

Záněty zevního, středního a vnitřního ucha.  
 Zánět sluchové trubice. Otosklerosa. Vývojové poruchy ucha. Poruchy sluchu.  
 Nemoc Ménièreova

**PORUCHY ŘEČI, HLASU A VADY SLUCHU** (MUDr. Ivan Šupáček) 159

Hlas . . . . .	159
Jak se hlas tvoří. Příznaky poruchy hlasu.	
Dětská chraptivost z přemáhání hlasu. Mutační hlasové poruchy. Zánět hrtanu. Profesionální hlasové poruchy. Ostatní hlasové poruchy.	
Hlas a řeč bez hrtanu	
Řeč . . . . .	162
Opožděný vývoj řeči. Patlavost. Koptavost. Brebtavost. Huhňavost. Porucha řeči při rozštěpu patra. Porucha řeči při různých nervových onemocněních. Poruchy řeči, které ztěžují dítěti školní práci	
Sluch . . . . .	166
Rehabilitace nedoslýchavých a neslyšících. Sluchadla. Včasné rozpoznání vrozených sluchových vad již v kojeneckém věku. Jak se vyvíjí sluch u zdravého kojence. Kontrola sluchu koncem prvního roku — dvouleté a tříleté dítě — pětileté a starší děti. Jednostranná hluchota. Náhlé ohluchnutí	

**ZRAKOVÉ ÚSTROJÍ A JEHO NEMOCI** (MUDr. Karla Janoušková) . . 170

Zrak člověka . . . . .	170
Zrakové vady . . . . .	170
Krátkozrakost . . . . .	171
Dalekozrakost . . . . .	172
Astigmatismus . . . . .	173
Vetchozrakost . . . . .	173
Péče o zrak našich dětí . . . . .	174
Šilhání . . . . .	174
Optické pomůcky, brýle . . . . .	175
Některá častá onemocnění oční . . . . .	176
Zánět spojivek. Ječné zrna. Opar. Alergie	
Šedý zákal . . . . .	177
Zelený zákal . . . . .	178
Bolesti hlavy a zrak . . . . .	179
Poruchy zraku v souvislosti s celkovým onemocněním . . . . .	179
Poranění oka . . . . .	180
Osvětlení a zrak . . . . .	181
Sociální zařazení osob se sníženým viděním až ztrátou zraku . . . . .	182
Slabozrakost. Slepota	
Léčení v domácí péči . . . . .	183

**NEMOCI DUTINY ÚSTNÍ A ZUBŮ** (MUDr. Zdeněk Weiss) . . . . . 185

Dočasný chrup a stálé zuby . . . . .	187
Vývoj zubů a péče o chrup u dětí . . . . .	188
Vliv potravy v těhotenství na výstavbu dětských zubů . . . . .	188
Zubní kaz . . . . .	188
Nepravidelnosti chrupu a čelistí . . . . .	189

Úrazy . . . . .	189
Péče o chrup u dospělého člověka. . . . .	189
Čištěním zubů předcházíme vzniku zubního kazu . . . . .	190
Návštěva u zubního lékaře . . . . .	190
Extrakce — vytažení zubu . . . . .	191
Parodontosa . . . . .	192
Zubní ortopedie — náhrady ztraceného chrupu . . . . .	193
Měkké tkáně . . . . .	194
Neuralgie trojklaného nervu . . . . .	194
Příznaky při onemocnění dutiny ústní a zubů — symptomatologie . . . . .	195

## NEMOCI VNITŘNÍ (Doc. MUDr. Ota Riedl, CSc.) . . . . . 197

Nemoci pohybové soustavy . . . . .	197
Nemoci kloubů. Revmatická horečka. Zánět kloubní. Choroba Bechtěrevova (kostnatění páteře). Artrozy. Meziobratlové ploténky (posun, opotřebování). Ischias. Dna. Svalový hostec. Atrofie svalů. Ústřel . . . . .	
Nemoci srdeční . . . . .	200
Srdeční vady vrozené a získané. Opotřebování srdečního svalu. Zánět srdečního svalu. Aterosklerosa (angina pectoris, infarkt myokardu). Plicní srdce . . . . .	
Nemoci cévní . . . . .	202
Buergerova nemoc. Kornatění tepen — aterosklerosa. Záněty žil. Trombosa. Žilní městky. Bércový vřed. Hemoroidální městky. Onemocnění miznic . . . . .	
Vysoký krevní tlak . . . . .	205
Přetlaková nemoc. Druhotné zvýšení krevního tlaku . . . . .	
Nemoci plic a pohrudnice . . . . .	206
Prudký zánět průdušnice a průdušek. Počasný zánět průdušek. Průduškové astma. Plicní rozedma. Zápal plic. Rakovina průdušek a plic. Zánět pohrudnice. Plicní tuberkulosa . . . . .	
Nemoci trávicího ústrojí . . . . .	211
Nemoci jícnu . . . . .	211
Nemoci žaludku . . . . .	212
Žaludeční vřed. Žaludeční neurosa. Prudký zánět žaludeční sliznice. Rakovina žaludku. Žaludeční polypy. . . . .	
Nemoci střev . . . . .	214
Dvanáctníkový vřed. Dráždivý tračník. Zánět tenkého a tlustého střeva. Zánět červovitého přívěsku slepého střeva. Vředový zánět tlustého střeva. Rakovina tlustého střeva. Střevní tuberkulosa. Řitní trhlina. Svědění řiti. Střevní cizopasnici . . . . .	
Nemoci pobřišnice . . . . .	218
Zánět pobřišnice. Rozsev rakoviny. Hromadění tekutiny v pobřišniční dutině . . . . .	
Nemoci jater . . . . .	218
Jaterní cirhosa. Infekční žloutenka. Sérová hepatitida. Rakovina jater . . . . .	
Nemoci žlučových cest . . . . .	221
Žlučové kaménky. Zánět žlučníku a žlučových cest. Rakovina žlučových cest a žlučníku . . . . .	
Nemoci slinivky břišní . . . . .	222
Prudký zánět. Vleký zánět. Rakovina slinivky břišní . . . . .	
Některé poruchy přeměny látkové . . . . .	223
Cukrovka, úplavice cukrová. Dna . . . . .	
Avitaminosy . . . . .	226
Změny tělesné váhy . . . . .	227
Nadměrná tělesná váha . . . . .	227
Nízká tělesná váha . . . . .	230

Nemoci močového ústrojí . . . . .	230
Prudký zánět močové trubice a močového měchýře. Zánět močovodu, pánviček ledvin- ných, ledvin. Močové kaménky. Klubičkový zánět ledvin. Nedostatečnost ledvin. Tubercu- losa ledvin. Ledvinový nádor. Papilomy. Bloudivá ledvina. Cystické ledviny	
Nemoci žláz s vnitřní sekrecí . . . . .	234
Onemocnění podvěšku mozkového, štítné žlázy, příštítných tělísek, nadledvin, pohlav- ních žláz	
Nemoci krevní . . . . .	238
Nemoci červené krevní složky . . . . .	238
Chudokrevnost. Ubývání červených krvinek. Nadbytek červených krvinek	
Nemoci bílé krevní složky . . . . .	240
Ubývání bílých krvinek. Nadbytek bílých krvinek	
Nemoci z poruchy srážecího systému . . . . .	241
Krvácivé stavy	
Otravy . . . . .	242
Otrava kyslíčkem uhelnatým. Otrava uspávací. Otrava prostředky proti škůdcům. Otrava alkoholem (alkoholickými nápoji). Otrava houbami. Otrava atropinem	
<b>NEMOCI KŮŽE</b> ( <i>MUDr. Jan Kalenský, CSc.</i> ) . . . . .	249
O kožních nemocech . . . . .	249
Příčiny. Léčitelnost. Nakažlivost	
Způsoby místní léčby kožních nemocí . . . . .	251
Roztoky léků. Zásypy. Záložky. Tekuté pudry a emulze. Masti, krémy, pasty. Obklady. Roztoky k obkladům a koupelím	
Ošetření běrcového vředu . . . . .	254
Nemoci kůže z infekce . . . . .	255
Nemoci způsobené parasyty . . . . .	255
Pokousání hmyzem. Svrab. Zavšivení	
Nemoci způsobené koky . . . . .	257
Impetigo. Vousovka. Nežít. Karbunkl. Růže	
Nemoci způsobené viry . . . . .	259
Bradavice. Dětské ploché bradavice. Moluska. Opar obyčejný. Opar pásový	
Nemoci způsobené plísněmi . . . . .	261
Mezivrstvá plíseň nohou. Povrchní a hluboká trichofycie. Kvasinkové onemocnění kůže rukou. Pityriasis versicolor	
Nemoci z alergie . . . . .	263
Kopřivka. Vyrážky po lécích. Ekzém (z kontaktu, mikrobiální, dyshidrotický, atopický, seboroický)	
Křečové žíly a běrcový vřed . . . . .	268
Lupenka . . . . .	270
Trudovina . . . . .	271
Růžovka — rosacea . . . . .	272
Různé kosmetické vady a mateřská znaménka . . . . .	273
Vrozené vady kůže — névy . . . . .	273
Poruchy pigmentu (vitiligo chloasma, pihy) . . . . .	273
Acne excoriata, hystericia . . . . .	274
Kožní nádory . . . . .	274
Kožní vyrážky z nedostatečné péče o kůži . . . . .	275
Ekzém na ruku. Acne oleosa. Oznošeniny. Proleženiny	
Svědění kůže . . . . .	277

Svědění konečnicku. Svědění zevních rodidel u žen. Svědění celkové	
Pocení kůže a opruzeniny . . . . .	278
Nadměrné pocení celkové. Nadměrné pocení místní. Opruzeniny	
Nemoci vlasů . . . . .	280
Padání vlasů (difusní, ložiskové). Mazotok. Nadměrné ochlupení	
Nemoci nehtů . . . . .	282
Různé změny nehtů. Zarůstající nehet. Plísňové onemocnění nehtů	
<b>POHLAVNÍ NEMOCI</b> ( <i>MUDr. Jan Kalenský, CSc.</i> ) . . . . .	284
Kapavka (kapavka muže, ženy) . . . . .	285
Příjice . . . . .	287
<b>INFEKČNÍ NEMOCI</b> ( <i>MUDr. Rudolf Kryl</i> ) . . . . .	289
Vzdušné nákazy . . . . .	290
Katar horních cest dýchacích. Záškrt hrtanu. Černý kašel. Spalničky. Zarděnky. Streptokokové nákazy (streptokoková angína, spála, růže). Stafylokokové nákazy. Hnisavé záněty mozkových blan. Plané a pravé neštovice. Onemocnění virem oparu. Příušnice	
Alimentární nákazy . . . . .	297
Břišní tyfus. Paratyfus. Bakteriální otravy potravinami. Otrava stafylokokovým jedem. Otrava klobásovým jedem (botulismus). Úplavice (dysentérie). Střevní paraziti. Infekční žloutenka (epidemická hepatitida). Hepatitida sérová. Dětská obrna	
Antropozoonosy . . . . .	301
Zaječí nemoc (tularémie). Toxoplasmosa. Listeriosa. Vzteklna. Weilova nemoc. Žňová (blaťácká) horečka. Ornitosa. Papouščí nemoc (psitakosa)	
Nemoci přenášené hmyzem . . . . .	304
Malárie. Klíšťový zánět mozku	
Ranné infekce . . . . .	305
Tetanus	
Očkování . . . . .	305
<b>NEMOCI DĚTSKÉHO VĚKU</b> ( <i>Doc. MUDr. Jaroslava Brachfeldová, CSc., doc. MUDr. Karel Brachfeld, CSc.</i> ) . . . . .	307
Zvláštnosti chorobných projevů u dětí . . . . .	307
Horečka. Zvracení. Průjmy. Bolesti břicha. Bolesti hlavy. Prospívání a neprospívání dítěte	
Některé nemoci dětského věku . . . . .	318
Nemoci dýchacích cest . . . . .	318
Rýma. Prudký zánět středního ucha u kojenců. Zánět nosohltanu. Nemoci hrtanu. Záněty hrtanu. Prudký zánět průdušek. Zánět průdušinek. Bronchiální astma. Záněty plic. Zánět pohrudnice. Cizí tělesa v dýchacích cestách. Bronchiektasie. Chronické záněty plic. Léčebná tělesná výchova dětí s onemocněním plic a pohrudnice	
Nemoci srdce a krevního oběhu . . . . .	325
Vrozené vady srdce. Získaná onemocnění srdce	
Nemoci močového ústrojí . . . . .	328
Chorobné příměsi moči. Příznaky poruch ledvin. Prudký zánět ledvin. Vleklý zánět ledvin. Nefrotický syndrom. Zánětlivá onemocnění močových cest a ledvin. Vrozené vady močového ústrojí. Močové kaménky. Nádory močového ústrojí	
Nemoci trávicího ústrojí . . . . .	333



Některá onemocnění dutiny ústní. Zánětlivá onemocnění žaludku a střev. Zácpa. Celiakie. Mukoviscidosa. Střevní cizopasnici.

Nemoci jater . . . . .	337
Poruchy výměny látkové . . . . .	339
Úplavice cukrová . . . . .	
Nervové nemoci . . . . .	342
Vodnatelnost mozku (hydrocefalus). Malá hlava (mikrocefalus). Záněty mozkových plen (meningitis). Zánět mozku a míchy. Křeče. Dětská mozková obrna	
Otravy u dětí . . . . .	348
Léky a léčení v dětském věku . . . . .	352
Některé vrozené vývojové vady . . . . .	355

**KAPITOLY Z GYNEKOLOGIE A PORODNICTVÍ** (MUDr. Jiří R. Pros. Autorem stati Hygiena dospívající dívky je doc. MUDr. Karel Veselý, DrSc.) . . . . . 358

Důležitá období v životě ženy . . . . .	358
Puberta — dospívání . . . . .	358
Hygiena dospívající dívky . . . . .	359
Hygiena ženy . . . . .	361
Přechod — klimakterium . . . . .	361
Těhotenství . . . . .	362
Vznik a trvání těhotenství. Těhotenské změny. Hygiena těhotné. Cvičení v těhotenství	
Porod . . . . .	371
Pomoc při náhlém porodu . . . . .	
Šestinedělí a kojení . . . . .	374
Nemoci žen . . . . .	375
Krvácení . . . . .	375
Záněty . . . . .	376
Nemoci ženského prsu . . . . .	377
Zánět prsu. Napětí v prsech. Odcházení sekretu. Nádory prsu . . . . .	
Nádory dělohy a vaječníků . . . . .	379
Rakovina a zhoubné nádory . . . . .	380
Neplodnost a neschopnost donosit těhotenství . . . . .	382
Potrat . . . . .	382
Těhotenské potíže a nemoci . . . . .	383

**ANTI-KONCEPCE** (MUDr. Jiří Houdek, CSc., MUDr. Zdeněk Pelák) . . . . . 385

**KAPITOLY Z CHIRURGIE** (MUDr. Josef Věšný) . . . . . 390

První předlékařská pomoc . . . . .	390
Doprava raněných . . . . .	391
Poranění . . . . .	394
Rány . . . . .	394
Ranné krvácení. Hnisání v ranách. Tetanus. Cizí tělesa v ranách. Zvláštní druhy poranění . . . . .	
Pohmoždění (kontuze) . . . . .	404
Pohmoždění hlavy. Pohmoždění hrudníku. Pohmoždění břicha . . . . .	
Podvrtnutí kloubů (distorse) . . . . .	407
Vymknutí kloubů (luxace) . . . . .	407
Poranění kostí (zlomeniny) . . . . .	407

Poranění hlavy. Zlomeniny v oblasti obličeje. Zlomeniny páteře. Zlomeniny pánve. Zlomeniny žeber. Zlomeniny horních končetin. Zlomeniny dolních končetin. Ošetřování nemocných s fixačními obvazy	
Doléčování porazových stavů . . . . .	414
Chůze se sádrovým obvazem. Poúrazové stavy	
Popálení . . . . .	417
Přehřátí (úžeh, úpal) . . . . .	418
Úrazy elektrickým proudem . . . . .	418
Omrzliny . . . . .	419
Poleptání kyselinami . . . . .	419
Poleptání louhy . . . . .	419
Obvazová technika . . . . .	419
Jednotlivé obvazy . . . . .	421
Obvaz prstů horní končetiny. Obvaz dlaně a hřbetu ruky. Obvaz předloktí. Obvaz lokte. Obvaz paže. Obvaz ramene. Obvaz hrudníku. Obvaz šíje. Obvaz hlavy. Obvaz hlavy (ohlávka). Obvaz jednoho oka. Obvaz nosu. Obvaz ucha. Obvaz břicha. Obvaz kyčle. Obvaz stehna. Obvaz kolena. Obvaz bérce. Obvaz hlezna. Obvaz palce nohy. Obvaz celé nohy	
Kříšení (resuscitace) . . . . .	430
Umělé dýchání . . . . .	430
Dýchání z plic do plic. Umělé dýchání nepřímé	
Zástava srdeční činnosti . . . . .	434
Nejčastější chirurgická onemocnění . . . . .	435
Náhlé příhody břišní . . . . .	435
Proděravění žaludečního nebo dvanáctníkového vředu. Krvácení do trávicího ústrojí. Zánět červu (apendicitis). Neprůchodnost střevní (ileus)	
Onemocnění žaludku a dvanáctníku . . . . .	438
Onemocnění žlučníku a žlučových cest . . . . .	439
Chirurgická onemocnění tlustého střeva a konečníku . . . . .	440
Nádory tlustého střeva. Hemoroidy	
Kýly . . . . .	440
Nádorová onemocnění . . . . .	441
Nezhoubné nádory. Zhoubné nádory	
Hnisavá onemocnění měkkých částí . . . . .	442
Furunkl (nežit). Karbunkl. Flegmóna. Absces. Hnisavá onemocnění na prstech (panariciium) a ruce. Hnisavý zánět potních žlázek v podpaží	
Křečové žíly (varixy) . . . . .	444
Onemocnění tepen dolních končetin . . . . .	446
Domácí péče o stavy po operacích . . . . .	447
Kolostomie (mimopřirozená řiť) . . . . .	447

## **KAPITOLY Z ORTOPEDIE** (*MUDr. Josef Vyborný*) . . . . . 449

Vady dolních končetin . . . . .	449
Stavba a funkce nohy . . . . .	449
Ploché nohy . . . . .	450
Prevence ploché nohy. Léčení ploché nohy	
Příčně plochá noha . . . . .	453
Vbočený palec . . . . .	454
Ostruha kosti patní . . . . .	455
Vrozené deformity nohy . . . . .	455

Vrozené vymknutí kyčelního kloubu . . . . .	455
Domácí péče o nohy . . . . .	456
Obuv a její význam . . . . .	457
Vady páteře . . . . .	458
Vadné držení těla . . . . .	459
Plochá záda . . . . .	459
Zvýšená hrudní kyfosa (kulatá záda). . . . .	460
Skoliosa (vybočení páteře do stran). . . . .	460
<b>DIETETIKA</b> ( <i>Doc. MUDr. Přemysl Doberský, CSc.</i> ) . . . . .	461
Co rozumíme slovem „dieta“ . . . . .	461
Jak upravit výživu lidí, kteří náhle zhubli . . . . .	462
Co jíst při nechutenství . . . . .	463
Výživa při chudokrevnosti . . . . .	463
Jak možno výživou ovlivnit vylučování žaludeční šťávy . . . . .	464
Dieta při žaludečním nebo dvanáctníkovém vředu . . . . .	464
Ochranné léčebná výživa po operaci žaludku . . . . .	466
Jak upravit dietu při žlučnickovém záchvatu . . . . .	468
Dieta pro nemocné, kteří mají chronický zánět žlučniku nebo žlučové kaménky . . . . .	469
Dieta při onemocnění slinivky břišní . . . . .	470
Jak se má žít člověk v rekonvalescenci po infekční žloutence a při chronických nemocech jater . . . . .	470
Co jíst při průjemových onemocněních . . . . .	472
Výživa nemocných akutním střevním katarem . . . . .	472
Jak možno dietou ovlivnit chronickou zácpu . . . . .	473
Dieta při dně . . . . .	475
Jak se žít, abychom netloustli . . . . .	475
Hlavní zásady diety při cukrovce . . . . .	476
Význam diety v prevenci kornatění tepen . . . . .	479
Úprava diety při vysokém krevním tlaku . . . . .	480
Jak připravit neslanou dietu . . . . .	481
Výživa nemocných při vleklém zánětu ledvin . . . . .	482
Dieta při močových kamencích . . . . .	483
Výživa ženy v těhotenství . . . . .	484
Výživa kojící matky . . . . .	486
<b>LÉČIVÉ ROSTLINY</b> ( <i>MUDr. Jaroslav Korbeldář, CSc.</i> ) . . . . .	488
Je ještě dnes léčení rostlinami aktuální? . . . . .	488
Účinné látky léčivých rostlin, případně drog . . . . .	489
Hlavní zásady léčení rostlinami . . . . .	491
Léčebné využití léčivých rostlin . . . . .	491
Příprava čajů. Úprava drog a účinnost obsahových látek . . . . .	494
Rozdělení léčivých rostlin podle účinku . . . . .	494
Seznam léčivých rostlin na obrazové příloze . . . . .	496
<b>PÉČE O NEMOCNÉHO</b> ( <i>Marie Rozsypalová</i> ) . . . . .	497
Návštěva u lékaře v ordinaci . . . . .	498
Lékařská prohlídka . . . . .	498